

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α'

Προεδρείο:
Ειρήνη Χρήστου

16.00: Αθανάσιος Κωτσάκης, Η
υστερομεσαιωνική Νάξος μεταξύ Ανατολής και Δύσης
(13ος-15ος αι.). Η μαρτυρία των γραπτών πηγών και
των υλικών καταλοίπων.

16.20: Marie-Myriam Carytsiotis, Extroversion
in introversion, introversion in extroversion: the case
study of the monastery-island of Patmos.

16.40: Καλλιόπη Μαυρομάτη, Η Κέα μέσα από
τα μάτια του Μιχαήλ Χωνιάτη (1205-1217).

17.00: Συζήτηση

17.20: Διάλειμμα-καφές

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β'

Προεδρείο:
Στυλιανός Λαμπάκης – Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη

17.50: Ευφροσύνη Αυγερινού, Παρέμβαση για
την μακρά μεταβυζαντινή σχέση Πάτμου και Σάμου:
Η μαρτυρία ιδιωτικού χειρογράφου του 19ου αι.

18.10: Αλέξανδρος Μαυράκης, Εμπόριο,
πειρατεία και κατάχρηση εξουσίας στο Αιγαίο στα
τέλη του 13ου αιώνα: με βάση ένα γενοβέζικο
έγγραφο καταβολής αποζημιώσεων.

18.30: Ναυσικά Βασιλοπούλου, Η οικογένεια
Zaccaria στη Χίο και την Φώκεια. Ιστορίες
μεσαιωνικής επιχειρηματικότητας.

18.50: Ζήσης Μελισσάκης, Ο νέος κατάλογος
χειρογράφων της Μονής Πάτμου και οι βυζαντινοί
«πρόγονοί» του.

19.10: Συζήτηση

19.30: Λήξη εργασιών

Χορηγοί

Εκδόσεις
Δ.Ν. Παπαδήμα

Τυπώθηκε στο ΕΚΠΑ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

(Οργανωτές, Ομιλητές, Πρόεδροι-Συντονιστές)

Διονύσιος Αγγελής, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
d_angelis@windowslive.com

Δημήτριος Αθανασούλης, Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων –
dathanasoulis@gmail.com

Γεωργία Αρβανίτη, Μτπχ. φοιτήτρια Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
giouliarvaniti284@gmail.com

Ευφροσύνη Αυγερινού, Υποψ. διδ. Βυζαντινής Ιστορίας Ε.Κ.Π.Α. –
efiangerinou@yahoo.gr

Ναυσικά Βασιλοπούλου, Δρ. Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
nafsika.vassilopoulou@gmail.com

Όλγα Βάση, Εφορεία Αρχαιοτήτων Χίου – ovassi@gmail.com

Γρηγόριος Δήμος, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
grigdim@outlook.com.gr

Ανδραστάσια Δρανδάκη, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
andrastaki68@gmail.com

Ιόλη Καλαβρέζου, Harvard University – kalavrez@fas.harvard.edu

Σοφία Καλοπίση-Βέρτη, Ομότιμη Καθηγήτρια / Ε.Κ.Π.Α. – skalop@arch.uoa.gr

Michel Kaplan, Professeur émérite / Université Paris 1 (Panthéon-Sorbonne) –
mkaplan1453@orange.fr

Marie-Myriam Carytsiotis, Υποψ. διδ. Ιστορίας / Université Aix-Marseille –
marieomyxane@yahoo.fr

Κωνσταντία Κεφαλά, Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου – kefaladina@gmail.com

Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη, Ομότιμη Καθηγήτρια / Ε.Κ.Π.Α. – akolia@arch.uoa.gr

Νικόλαος Α. Κωστούρακης, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
nikos.kostourakis@gmail.com

Αθανάσιος Κωτσάκης, Δρ. Ιστορίας του Πολιτισμού / Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου –
than_kots@yahoo.gr

Στυλιανός Λαμπάκης, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε. – slambakis@eie.gr

Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
trianiati@arch.uoa.gr

Ljubomir Maksimović, Σερβική Ακαδημία Επιστημών –
ljubomir.maksimovic@sanu.ac.rs

Αλέξανδρος Μαυράκης, Υποψ. διδ. Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
alexm1282@gmail.com

Καλλιόπη Μαυρομάτη, Δρ. Βυζαντινής Ιστορίας Ε.Κ.Π.Α. – kellymav@hotmail.com

Ζήσης Μελισσάκης, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε. – zmelis@eie.gr

Σοφία Μεργαλιή-Σαχά, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
smergiali@arch.uoa.gr

Μαρία Μιχαηλίδου, Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου – mamidimi@otenet.gr

Μαρία Μπορμπουδάκη, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων –
bormproudaki@gmail.com

Κατερίνα Νικολάου, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
anikolaou@arch.uoa.gr

Μαρία Παναγιωτίδη, Ομότιμη Καθηγήτρια / Ε.Κ.Π.Α. – mariapan@arch.uoa.gr

Γεώργιος Πάλλης, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. – gballis@arch.uoa.gr

Σέργιος-Ραφαήλ Παπανικολάου, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
strap90@gmail.com

Νικόλαος Πατμανίδης, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
nikospatmanidis89@gmail.com

Ειρήνη Περιβολαράκη, Μτπχ. φοιτήτρια Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
pereri@windowslive.com

Πλάτων Πετρίδης, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. –
ppetrid@arch.uoa.gr

Σταύρος Σβύρος, Μτπχ. φοιτητής Βυζαντινής Ιστορίας / Ε.Κ.Π.Α. –
stavross1994@hotmail.com

Βασιλική Φωσκόλου, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Πανεπιστήμιο Κρήτης –
foskolu@phl.uoc.gr

Ειρήνη Χρήστου, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Ε.Κ.Π.Α. – ichres@arch.uoa.gr

Ευάγγελος Χρυσός, Ομότιμος Καθηγητής / Ε.Κ.Π.Α. – evchrysos@gmail.com

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών
— ΔΙΔΥΜΕΝΟ ΤΟ 1837 —

Βυζαντινό Διεπιστημονικό Σεμινάριο
«Νίκος Οικονομίδης»
2017-2018

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.
σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών Ε.Ι.Ε.

Διημερίδα
για την 30ετία του Σεμιναρίου
1988-2018

Νησιά του Αιγαίου
από τα μέσα του 10ου έως τα μέσα
του 15ου αι.

Εσωστρέφεια και εξωστρέφεια,
βυζαντινή παράδοση και νέες επιδράσεις.

Οργάνωση

Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη
και Σοφία Καλοπίση-Βέρτη
σε συνεργασία με τον Στυλιανό Λαμπάκη

Τετάρτη και Πέμπτη
13-14 Ιουνίου 2018
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Κεντρικό Κτήριο, Πανεπιστήμιο 3ο

ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α'

Προεδρείο:
Σοφία Μεργιαλή-Σαχά – Γεώργιος Πάλλης

9.30: Χαιρετισμός

Γεωργία Κουρτέση-Φιλιππάκη, Διευθύντρια Π.Μ.Σ. Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

9.40: Σταύρος Σβύρος, Η μετάβαση από τη βυζαντινή Εύβοια στο λατινικό Νεγροπόντε: Τα προνόμια των Βενετών και η πορεία της νήσου από το 1082 μέχρι το 1325.

10.00: Γρηγόριος Δήμος, Η ναοδομία στην Εύβοια από τον 10ο έως τον 15ο αιώνα.

10.20: Ειρήνη Περιβολαράκη, Μια περίπτωση νησιωτικής εξωστρέφειας: η μονή Πάτμου και τα μετόχια της.

10.40: Σέργιος-Ραφαήλ Παπανικολάου, Η Θάσος τον 14ο και 15ο αι.

11.00: Διονύσιος Αγγελής, Η βυζαντινή γλυπτική των μεσαιωνικών χρόνων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (10ος-15ος αι.).

11.20: Συζήτηση

11.40: Διάλειμμα - καφές

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β'

Προεδρείο:
Κατερίνα Νικολάου

12.10: Νικόλαος Πατμανίδης, Η σημασία της παρουσίας του βυζαντινού ναυτικού στο Αιγαίο μεταξύ 1081-1204: Από την ανασυγκρότηση ως την πτώση.

12.30: Νικόλαος Λ. Κωστουράκης, Νησιά και κεντρική εξουσία κατά τα έτη 1081-1204. Μία παραδοσιακή σχέση σε κρίση;

12.50: Γεωργία Αρβανίτη, Μειονότητες στη βυζαντινή αυτοκρατορία: οι Εβραίοι των νησιών του Αιγαίου (11ος -16ος).

13.10: Συζήτηση

13.30: Διακοπή για ελεύθερο γεύμα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο:
*Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη –
Σοφία Καλοπίση-Βέρτη*

18.00: Έναρξη - Χαιρετισμοί

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης, Αναπληρωτής Πρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων

Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Διευθύντρια Τομέα Ιστορίας

Ελένη Μαντζουράνη, Διευθύντρια Τομέα Αρχαιολογίας

Ταξιάρχης Κόλιας, Διευθυντής Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

18.30: Για την ζοετία του Σεμιναρίου 1988-2018

Ιόλη Καλαβρέζου, Τιμώντας τον Νίκο Οικονομίδη.

Ljubomir Maksimović, Λίγα λόγια για τον Νίκο Οικονομίδη.

Michel Kaplan, Some questions about which I would need Nikos Oikonomidès' answers.

19.00: Ευάγγελος Χρυσός, Αναφορά στη μεσαιωνική ιστορία και τη νομική γραμματεία της Κύπρου.

19.30: Michel Kaplan, Leontios of Jerusalem in Patmos monastery reconsidered.

20.00: Συζήτηση

Δείπνο ομιλητών

ΠΕΜΠΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α'

Προεδρείο:
Πλάτων Πετρίδης – Αναστασία Δρανδάκη

10.00: Κωνσταντία Κεφαλά, Η Πάτμος από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα. Η μαρτυρία των μνημείων.

Συζήτηση

10.30: Όλγα Βάσση, Η Χίος από τους μεταβατικούς αιώνες μέχρι την Άλωση.

Συζήτηση

11.00: Δημήτριος Αθανασούλης, Επισκοπή Σικίνου: ενσωματώνοντας την Αρχαιότητα στο Μεσαιωνικό Αιγαίο.

Συζήτηση

11.30: Διάλειμμα - καφές

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β'

Προεδρείο:
Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου

12.00: Βασιλική Φωσκόλου, Δυτικές επιδράσεις ή αντανάκλασεις της θρησκευτικότητας των επαίτιων ταγμάτων; Μερικά παραδείγματα από την μνημειακή ζωγραφική της Κρήτης.

Συζήτηση

12.30: Μαρία Μπορμπουδάκη, Ορθοδοξία και επαίτικα τάγματα στη βενετοκρατούμενη Κρήτη: Η περίπτωση της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου στους Αποστόλους Πεδιάδος.

Συζήτηση

13.00: Μαρία Μιχαλίδου, Οι προτιμήσεις της ροδιακής κοινωνίας στα κεραμικά προϊόντα από το 10ο έως τις αρχές του 16ου αιώνα μέσα από τα ανασκαφικά ευρήματα.

Συζήτηση

13.30: Διακοπή για ελεύθερο γεύμα